

L'ami Vaczek

בוקר אחד, כאשר הלכתי אל בית-הספר, רציתי פתאום להיכנס אל הגן הציבורי. בגן זה, הייתי מרגיש כמו בגן-עדן; לפעמים הייתי בורח לשם במקום ללכת לבית-הספר.

תלמידים רבים היו בורחים לפעמים אל הגן הזה. היו שוכבים תחת העצים, מקשיבים לציפורים וחולמים חלומות.

רק נכנסתי בבוקר אל הגן, מייד הרגשתי בליבי שימחה על המחכה לי. והנה כשחיפשתי לי מקום שקט לשכב בו ולחלום, ראיתי נער שוכב על העשב ופניו בתוך שתי כפות ידיו. נגשתי אליו. הוא הרגיש בי, הוריד את ידיו מפניו והביט בי. ראיתי מיד שלפניי נער פולני-נוצרי. גוי! הוא היה בערך בן גילי; עיניו היו כחולות ושערו בלונדיני; פניו נראו לי מוכרות ונעימות מאוד; והרגשתי שהוא ילד טוב.

הבטנו שנינו זה בזה ושתקנו. אחר כך שאלתי - "מה שמך?" הוא ענה - "וַצֶּק".

נתתי לו את ידי ואמרתי לו - "שמי בְּנֵי ואיפה אתה לומד?" - בבית-ספר "שוֵיט" - אמר לי.

עכשיו הבנתי מאין הכרתי את פניו. בית-ספר "שוֵיט" (השחר) היה בית-ספר פולני ליד בית-הספר שלנו.

כל יום כשנגמרו אצלנו הלימודים, ראינו גם קבוצות ילדים מבית-ספר "שוֵיט" חוזרות הביתה. לעיתים קרובות היו ילדי הגויים האלה מתנפלים עלינו ומכים אותנו. עכשיו כשישבתי מול וצק, היה ברור לי, שבוודאי ראיתי אותו הרבה פעמים כשעבר מולי, אלא שלא ידעתי מי הוא. ובכלל, מי חלם שאשב יום אחד בגן ציבורי ואדבר עם ילד גוי פולני. אנחנו ילדי היהודים, לא דיברנו אף פעם עם ילדים גויים ולא הכרנו אותם. ילדי הגויים היו עושים כולם צרות ליהודים: מתנפלים עליהם, מכים אותם, ומאיימים עליהם. אם ראו אותנו משחקים, מיד היו מתנפלים עלינו, מכים אותנו וזורקים עלינו אבנים. לא הבנתי למה היו תלמידי "שוֵיט" תמיד מתנפלים עלינו. גם הם וגם אנחנו היינו תלמידים, היינו באותו גיל, למדנו אותם מקצועות, קראנו אותם ספרים, וגם הם וגם אנחנו שָׁנְאוּ את המורים את המורים ואת

השיעורים. אבל - הם היו גויים ואנחנו היינו יהודים, ופולין, שנולדנו בה וחיינו בה - הייתה רק ארצם ולא ארצנו. אנו היינו בגלות.

בני פולין שנאו את היהודים שחיו בתוכם והילדים שלהם למדו שנאה מילדותם.

ברגע שהכרתי את וצק, ידעתי שזהו רגע גדול בחיי. הנה אני מדבר עם ילד גוי פולני ושנינו חברים. אף פעם לא היה לי חבר גוי.

וצק קם פתאום ושאל - "אתה יהודון?"
נעלבתי. פניי נעשו אדומים. כעסתי. מה עשיתי לילד הזה שהוא מעליב אותי? קמתי ורציתי ללכת. אבל הוא אמר לי:

- "שב בְּנִי, סלח לי, לא רציתי להַעֲלִיב אותך, המילים פשוט יצאו מהפה - הרי אתה יודע שאנחנו קוראים לכם "יהודונים".

כל אותו בוקר נשארתי עם וצק. שיחקנו, דיברנו וסיפרנו זה לזה על עצמנו. כאשר הגיע הזמן לחזור הביתה הרגשתי עצוב. בשער של הגן שאל אותי וצק - "לאן אתה הולך?"

- "יְמִינָה" - אמרתי לו - "ואתה?"
- "שמאלה" אמר וצק.

הוא נתן לי את ידו ואמר:

- "שלום, בני. שמחתי מאוד להכיר אותך. אני בטוח שנהיה חברים". באותו רגע חשבתי בליבי על חבריו של וצק מבית-ספר "שביט", שתמיד היו מכים אותנו ומתעללים בנו. פתאום עלה על דעתי רעיון ואמרתי לו:

- "שמע, וצק, מחר, אחרי הלימודים, חכה עד שיתפזרו כל התלמידים, שלנו ושלכם. תיגש לשער בית-המשפט. אפגוש אותך שם ונדבר.

(על-פי קורות כיתה אחת, ב. טנא)

(1)

הסיפור הזה מתרחש בנראה עוד לפני מלחמת העולם השנייה בפולין. זהו סיפורם על שני ילדים: אחד גוי והשני יהודי. מתוך הטקסט אנו לומדים שהיחסים בין היהודים וגויים אינם טובים וקורה שלפעמים יש אלימות. שתי הקהילות שונאות אחת את השנייה והשאלה הנשאלת היא: כיצד אפשר, בעולם שכזה, לפתח קשרי ידידות?

והנה בני, היהודי, מגלה פתאום שאומנם אפשר לשוחח עם גוי ואף לחשוב על קשרי ידידות. הסיפור הזה מלמד אותנו לקח: בן אדם גוי אינו באופן מוחלט אויב. עלינו לשוחח איתו ולנסות להבין אותו כפי שהוא בעצמו חיב לפעול באותה דרך.

שני הילדים שלנו, וצ'ק ובני מגלים בשמחה שהם יכולים לשבת ביחד ולדבר, דבר שלא עשו מעולם היות והוריהם לימדו אותם שנאה לזולת. דרך הטקסט הזה אנו מבינים לאן יכולה השנאה להוביל את בני האדם. בכל אופן, עלינו להיות סובלניים ולקבל את הגוי כפי שצריך.

(2)

לפנינו קיטע מנובלה של בנימין טנא; קורות פיתה אחת. בסיפורו האוטוביוגרפי, המחבר מתיחס לזכרונות ילדותו בנורשה, זמן מה לפני השואה. הוא מתאר את חייהם של הילדים היהודים בנורשה, את הקשיים שבהם היו צריכים לעמוד, אך גם את הרגעים השמחים שחיו. הנובלה מקודשת לחבריו מהכיתה, תלמידי בית הספר היהודי "דויר", אשר רובם ככולם נספו בשואה. המחבר ומשפחתו נצלו בזכות עלייתם לארץ ישראל. סיפור זה הינו עדות מעניינת על הקהילה הפורחת של וורשא, שהיום כבר אינה קיימת.

Verbes

s'enfuir

פעלים

ברח, בורח, לברוח (פעל)

écouter	הקשיב, מקשיב, להקשיב (הפעיל)
rêver	חלם, חולם, לחלום (פעל)
regarder	הביט, מביט, להביט (הפעיל)
enlever	הוריד, מוריד, להוריד (הפעיל)
se ruer	התנפל, מתנפל, להיתנפל (התפעל)
frapper	הכה, מכה, להכות (הפעיל)
menacer	איים, מאיים, לאיים (פיעל)
détester	שנא, שונא, לשנוא (פעל)
naître	נולד, נולד, להיולד (נפעל)
vivre	חיה, חי, לחיות (פעל)
être vexé	נעלב, נעלב, להעלב (נפעל)
être en colère	כעס, כועס, לכעוס (פעל)
pardonner	סלח, סולח, לסלוח (פעל)
vexer, humilier	העליב, מעליב, להעליב (הפעיל)
importuner, maltraiter	התעלל, מתעלל, להתעלל (התפעל)
se disperser	התפזר, מתפזר, להתפזר (התפעל)

Noms

jardin public	גן ציבורי
paradis	גן עדן
rêve	חלום, חלומות
joie	שמחה
jeune homme	נער
herbe	עשב
paume (de la main)	כף, כפות
groupe	קבוצה
misère, ennui	צרה
pierre	אבן, אבנים
matière (scolaire)	מקצוע
haine	שנאה
enfance	ילדות
mot (fém)	מלה, מלים
idée	רעיון

שמות עצם

tribunal

בית משפט

Adjectifs

tranquille

שקט, שקטה

polonais-chrétien

פולני-נוצרי

connu

מָכָר

clair

ברור

triste

עצוב

Mots-outils

au lieu de

במקום

sous

תחת

à l'intérieur, dans

בתוך

environ

בערך

nous deux

שנינו

à côté

ליד, על־יד

en face de

מול

ne jamais (litt. pas une fois)

לֹא...אף פעם

à droite

ימינה

à gauche

שמאלה

jusqu'à ce que

עד שֶׁ

וצ'ק

L'ami Vaczek

Commentaire LV1 ou LV2 renforcée

לפנינו קטע מהסיפור האוטוביוגרפי "קורות כיתה אחת" מאת בנימין טנא סופר בן זמננו. בסיפור הזה המחבר מספר זיכרונות ילדות בוורשה: עיר הבירה של פולין. הזמן הוא הימים האחרונים לפני מלחמת העולם השנייה. הוא מעלה לפנינו את חיי הקהילה היהודית בוורשה עם הקשיים שלה ועם השמחות שלה, קהילה שהייתה בתקופה הזאת חייה ופורחת. קהילה זאת הושמדה על ידי הנאצים בימי השואה. לכן בנימין טנא מקדיש את הסיפור הזה לזכר החברים שלו שלמדו אתו בבית הספר היהודי: דוויר. רובם ככולם מתו בשואה ואילו הוא נצל, כי עלה עם משפחתו לארץ ישראל.

הקטע שלנו מספר על פגישה בין המספר לבין ילד נוצרי. הסיפור הזה מתרחש בגן ציבורי. באותו יום שני הילדים החליטו ללכת לגן במקום ללכת לבית הספר. בחלק הראשון המחבר מציג לנו את שתי דמויות הסיפור ואת המסגרת שבה העלילה מתרחשת. המספר הוא ילד יהודי שמו בני, הוא בערך בן 12. הדמות השנייה היא ילד נוצרי פולני שמו וצ'ק, והוא בערך בן גילו של בני. המסגרת היא גן ציבורי, המקום הזה אהוב על הילדים, רבים מהם הולכים לגן הזה במקום ללכת לבית הספר. שני הילדים נפגשים בו מפני שלא הלכו לבית הספר. הנושא העיקרי בחלק הראשון הוא הגן הציבורי, ובמיוחד הקשר של הילדים אל הגן הזה. פרטים רבים מראים לנו שהמקום הזה משמש כמקלט לכל הילדים. הוא מופיע בעיניהם כמקום שלא שייך למציאות, למשל המספר משווה אותו לגן עדן כמו שכתוב בשורה 2. יתר על כן אולי הילדים לא היו מדברים אחד אל השני במקום אחר.

בחלק השני המספר מתאר לנו את היחסים בין היהודים לבין הפולנים הנוצרים החיים בוורשה: שני מצבים קיימים. הראשון הוא בעצם חוסר היחסים ביניהם: כולם חיים באותה עיר אבל לא מכירים אלה את אלה. במקרה השני הנוצרים עושים כל מיני צרות ליהודים, המספר נותן לנו כמה דוגמות המבטאים את האנטישמיות הקשה של הפולנים. מקרים אלה הם יום יומים. ברור שהדוגמות האלה מעידות על האנטישמיות, לא של הילדים בלבד אלא גם על הרגשות האנטישמיות של הציבור הפולני כולו. התגובה של בני להתנהגות זאת מעניינת מאוד. מצד אחד הוא לא מבין אותה משום שהוא חושב שאין הבדל בין הילדים היהודים לבין הילדים הנוצרים. בכל זאת הוא מנסה להסביר אותה: פולין היא לא הארץ של היהודים, שנית האנטישמיות שייכת לחינוך הילדים הפולנים.

בחלק האחרון אנחנו רואים איך שני הילדים נעשים חברים; למרות שאחד מהם יהודי והשני נוצרי. אף על פי כן שאלה אחת של וצ'ק: "אתה יהודון?" מראה לנו שאי אפשר להתפטר מחינוך האנטישמיות בקלות. לו צ'ק לא הייתה כוונה רעה כשהוא השתמש במילה יהודון. רואים שאין לו צ'ק משהו נגד בני היהודי כי הוא מסכים להיפגש אתו. הוא מקבל את הצעתו של בני להיפגש למחרת אחרי השיעורים. אנו מודעים לעובדה שבחברה שלהם הילדים הנוצרים והילדים היהודים אינם יכולים להיות חברים. אנחנו רואים את זה במשפט של בני: חכה עד שהתפזרו... זאת אומרת שבכל אופן הם צריכים להיות חברים בסתר כדי לא להראות לאחרים שהם חברים. כל הקטע מראה לנו דעות קדומות כלפי היהודים כי עצם המקור של האנטישמיות הוא החינוך שהורים נותנים.

וּצ'ק

L'ami Vaczek
Commentaire

הסיפור "וּצ'ק" נכתב על ידי הסופר: בנימין טנא. זהו סיפור אוטוביוגרפי. הוא

כּוֹתֵב אֶת זְכוֹרונות יְלֻדוֹתוֹ בְּוִוּרְשָׁה לְפָנַי הַמְּלַחְמָה. הוּא מְתָאֵר אֶת הַחַיִּים שֶׁל הַיְלָדִים הַיְהוּדִיִּים שֶׁם. הֵיוּ רְגָעִים שְׂמֵחִים וְגַם רְגָעִים קָשִׁים: הַיְלָדִים הַגּוֹיִים, הַפּוֹלְנִים אֱלִימִים וְשׁוֹנְאִים אֶת הַיְהוּדִים. בְּסִיפּוֹר הַזֶּה יֵשׁ פְּגִישָׁה בֵּין יֶלֶד יְהוּדִי "בְּנִי" וְיֶלֶד פּוֹלְנִי "וַצֵּק". הֵם מְשׁוֹחָחִים בְּיַחַד וּמְפַתְחִים קִשְׁרִים. הַיֶּלֶד בְּנִי לֹא מְבִין אֶת הַשְּׂנְאָה שֶׁל הַפּוֹלְנִים כְּלַפֵּיהֶם כִּי כָפִי שֶׁהוּא אוֹמֵר: הֵם יְלָדִים בְּאוֹתוֹ גִּיל, תְּלַמִּידִים הַלּוֹמְדִים אֶת אוֹתָם הַדְּבָרִים, אֲבָל הַדַּת מְפָרִיד בֵּינֵיהֶם: הַיְהוּדִים זָרִים בְּאַרְץ לֹא שְׁלֵהֶם וּבְנֵי פוֹלִין שׁוֹנְאִים אוֹתָם.

אֲנַחְנוּ לּוֹמְדִים מִהַסִּיפּוֹר עַד כִּמָּה חֲשׁוּבָה הַסּוֹבְלָנוּת; אִפְשָׁר לִיצוֹר קִשֶׁר עִם כָּל אֶחָד וּלְקַבֵּל אֶת הַשְּׂנִי כָפִי שֶׁהוּא בְּלִי שְׂנְאָה כִּי הַשְּׂנְאָה הוֹבִילָה אֶל הַשְּׂוֹאָה: כְּמַעַט כָּל תְּלַמִּידֵי בֵּית הַסֵּפֶר נִסְפּוּ בְּשׁוֹאָה, הַמְּחַבֵּר וּמְשַׁפְּחָתוֹ נִצְלוּ וְעָלוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. הַהוֹרִים מְחַנְכִים אֶת הַיְלָדִים הַפּוֹלְנִים עִם שְׂנְאָה לַיְהוּדִים, הַיְלָדִים פֹּה בְּסִיפּוֹר תְּמִימִים וְרְגִישִׁים וְהֵם שׁוֹכְחִים לְרַגֵּעַ אֶת הַכָּל כַּדִּי לְחַלֵּק יְדִידוֹת בְּיַחַד.

Le récit "Vaczek" a été écrit par l'auteur: Benyamin Tènè. C'est une histoire autobiographique. Il écrit ses souvenirs de jeunesse à Varsovie avant la guerre. Il décrit la vie des enfants juifs en ce lieu. Il y avait des moments heureux et d'autres difficiles : les enfants non-juifs, les polonais sont violents et détestent les juifs. Dans ce récit il y a une rencontre entre un enfant juif "Beni" et un enfant polonais "Vaczek". Ils discutent entre-eux et développent des relations. Beni ne comprend pas la haine des polonais contre eux car comme il le dit : les enfants sont du même âge, les élèves étudient les mêmes choses, mais la religion les sépare, les juifs sont étrangers dans une terre qui n'est pas la leur et les polonais les détestent.

Nous apprenons à partir de cette histoire combien la tolérance est importante; on peut créer des liens avec n'importe qui et accepter l'autre tel que c'est sans haine car c'est la haine qui a conduit à la Shoah. Presque tous les élèves de son école sont morts pendant la Shoah, l'auteur et sa famille ont échappés à la mort et sont montés en Israël. Les parents éduquent les enfants polonais dans la haine des juifs mais les enfants de notre récit sont naïfs et sensibles et ils oublient tout pour un instant afin de partager un moment d'amitié.

בְּקֹר אֶחָד, כְּאַשֶׁר הִלְכֵתִי אֶל בֵּית-הַסֵּפֶר, רְצִיתִי פְתָאוֹם לְהַכְנִס אֶל הַגֶּן הַצִּיבוּרִי. בְּגֶן זֶה, הֵייתִי מְרְגִישׁ כְּמוֹ בְּגֶן עֵדֶן; לְפַעֲמִים הֵייתִי בּוֹרַח לְשֵׁם בְּמָקוֹם לְלַכֵּת לְבֵית-הַסֵּפֶר. תְּלַמִּידִים רַבִּים הָיוּ בּוֹרְחִים לְפַעֲמִים אֶל הַגֶּן הַזֶּה. הָיוּ שׁוֹכְבִים תַּחַת הָעֵצִים, מְקַשִּׁיבִים לְצִיפּוֹרִים וְחוֹלְמִים חִלּוּמוֹת.

רַק נִכְנַסְתִּי בְּבִקּוֹר אֶל הַגֶּן, מִיָּד הִרְגַשְׁתִּי בְּלִבִּי שִׁמְחָה עַל הַמְּחַכָּה לִי. וְהִנֵּה כִשְׁחִיפְשֵׁתִי לִי מְקוֹם שֶׁקָּט לְשֹׁכֵב בּוֹ וּלְחָלוֹם, רְאִיתִי נֶעַר שׁוֹכֵב עַל הָעֵשֶׂב וּפְנָיו בְּתוֹךְ שְׂתֵי כַּפּוֹת יָדָיו. נִגַּשְׁתִּי

אָליוּ. הוּא הַרְגִישׁ בִּי, הוֹרִיד אֶת יָדוֹ מִפְּנֵי וְהֵבִיט בִּי. רָאִיתִי מִיַּד שֶׁלִּפְנֵי נֶעַר פּוֹלְנֵי נּוֹצְרִי. גּוֹי! הוּא הָיָה בְּעֶרְךָ בֶּן גִּילִי; עֵינָיו הָיוּ פְחוּלוֹת וְשִׁעְרוֹ בְּלוֹנְדִינִי; פְּנֵי נְרָאוּ לִי מִכְּפֹרֹת וְנִעְמֹת מְאֹד; וְהִרְגַּשְׁתִּי שֶׁהוּא יֵלֵד טוֹב.

הַבְּטָנוּ שְׁנֵינוּ זֶה בְּזֶה וְשִׁתְּקֵנוּ. אַחַר כֵּן שָׁאַלְתִּי - "מָה שְׂמֶךְ?" הוּא עָנָה - "וַיֵּצֵק".

נִתְתִּי לוֹ אֶת יָדִי וְאֶמְרָתִי לוֹ - "שְׂמִי בְּנֵי וְאֵיפֹה אֶתָּה לּוֹמֵד?" - בְּבֵית סֵפֶר "שׁוֹיט" - אָמַר לִי.

עֲכָשָׁיו הַבְּנֵי מֵאִין הַפְּרָתִי אֶת פְּנֵיו. בֵּית סֵפֶר "שׁוֹיט" (הַשְּׁחַר) הָיָה בֵּית סֵפֶר פּוֹלְנֵי לֵיד בֵּית הַסֵּפֶר שְׁלֵנוּ. כָּל יוֹם כִּשְׁנֹגְמְרוּ אֶצְלָנוּ הַלִּימוּדִים, רָאִינוּ גַם קְבוּצוֹת יְלָדִים מִבֵּית סֵפֶר "שׁוֹיט" חוֹזְרוֹת הַבֵּיתָה. לְעֵתִים קְרוּבוֹת הָיוּ יְלָדֵי הַגּוֹיִים הָאֵלֶּה מִתְּנַפְלִים עָלֵינוּ וּמִכֵּים אוֹתָנוּ. עֲכָשָׁיו כִּשְׁשִׁבְתִּי מוּל וָצֶק, הָיָה בְּרוּר לִי, שֶׁבְּוֹדָי רָאִיתִי אוֹתוֹ הַרְבֵּה פְּעָמִים כְּשֶׁעָבַר מוּלִי, אֶלָּא שְׁלֵא יִדְעָתִי מִי הוּא. וּבְכִלְלִי, מִי חָלַם שֶׁאֲשַׁב יוֹם אֶחָד בְּגֹן צְבוּרֵי וְאֶדְבָּר עִם יְלָדֵי גּוֹי פּוֹלְנֵי. אֲנַחְנוּ יְלָדֵי הַיְהוּדִים, לֹא דְבַרְנוּ אֶף פְּעַם עִם יְלָדִים גּוֹיִם וְלֹא הִכְרַנוּ אוֹתָם. יְלָדֵי הַגּוֹיִם הָיוּ עוֹשִׂים כּוֹלֵם צְרוּת לַיְהוּדִים: מִתְּנַפְלִים עָלֵיהֶם, מִכֵּים אוֹתָם, וּמֵאֵימִים עָלֵיהֶם. אִם רָאוּ אוֹתָנוּ מִשְׁחָקִים, מִיַּד הָיוּ מִתְּנַפְלִים עָלֵינוּ, מִכֵּים אוֹתָנוּ וְזוֹרְקִים עָלֵינוּ אֲבָנִים. לֹא הַבְּנֵי לָמָּה הָיוּ תְּלִמִּידֵי "שׁוֹיט" תְּמִיד מִתְּנַפְלִים עָלֵינוּ. גַּם הֵם וְגַם אֲנַחְנוּ הָיִינוּ תְּלִמִּידִים, הָיִינוּ בְּאוֹתוֹ גִּיל, לְמַדְנוּ אוֹתָם מִקְצוּעוֹת, קָרָאנוּ אוֹתָם סְפָרִים, וְגַם הֵם וְגַם אֲנַחְנוּ שָׁנְאנוּ אֶת הַמּוֹרִים וְאֶת הַשִּׁיעוּרוֹים. אֲבָל - הֵם הָיוּ גּוֹיִם וְאֲנַחְנוּ הָיִינוּ יְהוּדִים, וּפּוֹלִין, שְׁנוֹלְדְנוּ כָּה וְחֵיִינוּ כָּה - הֵיטָה רַק אֲרָצָם וְלֹא אֲרָצָנוּ. אָנוּ הָיִינוּ בְּגָלוּת.

בְּנֵי פּוֹלִין שָׁנְאוּ אֶת הַיְהוּדִים שֶׁחָיוּ בְּתוֹכָם וְהֵי לָדִים שֶׁלָּהֶם לְמַדוֹ שְׁנֵאָה מִילְדוֹתָם.

בְּרָגַע שֶׁהַפְּרָתִי אֶת וָצֶק, יִדְעָתִי שֶׁזֶהוּ רָגַע גְּדוֹל בְּחַיִּי. הִגַּה אֲנִי מְדַבֵּר עִם יְלָדֵי גּוֹי פּוֹלְנֵי וְשְׁנֵינוּ חִבְרִים. אֶף פְּעַם לֹא הָיָה לִי חִבֵּר גּוֹי.

וָצֶק קָם פְּתָאוּם וְשָׁאַל - "אֶתָּה יְהוּדוֹן?"

נִעֲלַבְתִּי. פְּנֵי נִעְשׂוּ אֲדוּמִים. כַּעֲסִיתִי. מָה עֲשִׂיתִי לְיֵלֵד הַזֶּה שֶׁהוּא מְעַלֵּב אוֹתִי? קָמְתִי וְרָצִיתִי לְלַכֵּת. אֲבָל הוּא אָמַר לִי:

- "שָׁב בְּנֵי, סֶלַח לִי, לֹא רָצִיתִי לְהַעֲלִיב אֶתְךָ, הַמְּלִים פָּשׁוּט יֵצְאוּ מִהַפֶּה - הֲרִי אֶתָּה יָדַע שֶׁאֲנַחְנוּ קוֹרְאִים לָכֶם "יְהוּדוֹנִים".

כָּל אוֹתוֹ בּוֹקֵר נִשְׁאַרְתִּי עִם וָצֶק. שִׁיחַקְנוּ, דְּבַרְנוּ וְסִיפְרָנוּ זֶה לְזֶה עַל עֲצָמָנוּ. כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַזְּמַן לְחֹזֵר הַבֵּיתָה הַרְגַּשְׁתִּי עֲצוּב. בְּשִׁעַר שֶׁל הַגֶּן שָׁאַל אוֹתִי וָצֶק - "לֵאן אֶתָּה הוֹלֵךְ?"

- "יְמִינָה" - אֶמְרָתִי לוֹ - "וְאֶתָּה?"

- "שְׂמֵאלָה" אָמַר וָצֶק. הוּא נָתַן לִי אֶת יָדוֹ וְאָמַר:

- "שְׁלוֹם, בְּנֵי. שְׂמַחְתִּי מְאֹד לְהַפִּיר אֶתְךָ. אֲנִי בְּטוּחַ שֶׁנִּהְיָה חִבְרִים. בְּאוֹתוֹ רָגַע חֲשַׁבְתִּי בְּלִבִּי עַל חִבְרֵי שֶׁל וָצֶק מִבֵּית סֵפֶר "שְׁבִיט", שֶׁתְּמִיד הָיוּ מִכֵּים אוֹתָנוּ וּמִתְּעַלְלִים בָּנוּ. פְּתָאוּם עָלָה עַל דְּעָתִי רַעִיוֹן וְאֶמְרָתִי לוֹ:

- "שְׂמַע, וָצֶק, מָחָר, אֶחָרֵי הַלִּימוּדִים, חֲכֵה עַד שִׁיתְּפֹזְרוּ כָּל הַתְּלִמִּידִים, שְׁלָנוּ וְשָׁלְכֶם. תִּגְשׁ לְשִׁעַר בֵּית הַמְּשָׁפֵט. אִפְגּוֹשׁ אֶתְךָ שָׁם וְנִדְבַר.

(עַל פִּי קוֹרוֹת כִּיתָה אַחַת, ב. טנא)